

Sygn. akt IV CNP 8/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie ze skargi pozwanej
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 5 czerwca 2020 r., sygn. akt I ACa (...),
w sprawie z powództwa K. w W.
przeciwko A. K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 lipca 2021 r.,

1) odrzuca skargę,

**2) zasądza od skarżącej na rzecz przeciwnika skargi koszty
postępowania przed Sądem Najwyższym w kwocie 5400 (pięć
tysięcy czterysta) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2019 r. Sąd Okręgowy w G. zasądził od pozwanej A. K. na rzecz powoda K. w W. kwotę 214.944 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Apelacja pozwanej została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 czerwca 2020 r.. Pozwana wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem tego prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) (dalej: „skarga” lub „skarga o stwierdzenie niezgodności”).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przedmiotem badania w postępowaniu zainicjowanym wskazanym nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia jest niezgodność z prawem prawomocnych wyroków sądów drugiej instancji kończących postępowanie w sprawie. Ocena zasadności skargi dokonywana jest przez Sąd Najwyższy przy zastosowaniu autonomicznego pojęcia bezprawności, zgodnie z którym orzeczeniem niezgodnym z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, Nr 1, poz. 17 i z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, Nr 2, poz. 35 oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 września 2012 r., Sk 4/11, OTK-A 2012/8/97, Dz. U. z 2012 r., poz. 1104).

Stosownie do art. 424⁵ k.p.c., skarga powinna zawierać:

- 1) oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części;
- 2) przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie;
- 3) wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny;
- 4) uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy;
- 5) wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto - gdy skargę wniesiono, stosując art. 424¹ § 2 - że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi;
- 6) wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem.

Ponadto skarga powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego. Do skargi - oprócz jej odpisów dla doręczenia ich uczestniczącym w sprawie osobom - dołącza się dwa odpisy przeznaczone do akt Sądu Najwyższego.

Ze względu na nadzwyczajny charakter tego środka prawnego oraz jego funkcję, skarga musi spełniać wysokie wymagania formalne, które podzielić należy na wymogi stawiane pismu procesowemu (art. 424⁵ § 2 k.p.c.), których ewentualne wadliwości podlegają naprawieniu oraz wymogi konstrukcyjne skargi (art. 424⁵ § 1 k.p.c.), których braki nie podlegają sanacji, lecz powodują obligatoryjne odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Konstruując skargę, ustawodawca wyraźnie oddzielił jej podstawy (pkt 2) od przepisów, z którym wyrok jest, zdaniem skarżącego, niezgodny (pkt 3), co było zabiegiem w pełni świadomym i uzasadnionym, albowiem skarga została ustanowiona w celu stworzenia możliwości realizacji uprawnień wypływających z art. 417¹ § 2 k.c., zagwarantowanych w art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, przewidującym odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez niezgodne z prawem działania przy wykonywaniu władzy publicznej. Jest zatem oczywiste, że niezgodność z prawem uzasadniająca odpowiedzialność Skarbu Państwa musi być - już na etapie wnoszenia skargi - jasno określona przez wskazanie przepisu, z którym skarżone orzeczenie jest niezgodne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140).

Przytoczenie podstawy skargi o stwierdzenie niezgodności, podobnie jak w przypadku podstawy skargi kasacyjnej, obejmuje wskazanie przepisu prawa materialnego lub procesowego, który został naruszony oraz wyjaśnienie postaci i skutku jego naruszenia. Skarżący jest zobowiązany odrębnie wymienić także te przepisy, z którymi wyrok jest, w jego ocenie, niezgodny; jest to samodzielny wymóg, niezależny od innych wymagań konstrukcyjnych skargi wskazanych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. Skarżąca nie uwzględniła tej niezbędnej dystynkcji. Wskazała, że wyrok zapadł niezgodnie z wymienionymi niżej przepisami prawa, ale z treści tego fragmentu skargi nie wynika, czy chodzi tu o podstawy skargi w przedstawionym wyżej rozumieniu czy o przytoczenie przepisów, z którymi wyrok jest niezgodny, co oznacza niewypełnienie wymagań konstrukcyjnych skargi z art. 424⁵ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c. Skarga o stwierdzenie niezgodności jest sformalizowanym środkiem zaskarżenia, który musi spełniać wysokie wymagania; obowiązujący przy jej sporządzaniu przymus adwokacko-radcowski ma zapewnić

sprostanie tym standardom. Nie jest rolą i zadaniem Sądu Najwyższego rekonstruowanie ustawowych wymagań konstrukcyjnych skargi, które powinny być jednoznacznie w niej sformułowane.

Przedstawiona skarga nie spełnia także wymagania konstrukcyjnego wskazanego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., albowiem skarżąca nie uprawdopodobniła wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że uprawdopodobnienie szkody polega na wskazaniu - w formie wyodrębnionego wyводу zawartego w skardze - jej postaci i rozmiaru, czasu jej powstania, związku przyczynowego między wystąpieniem uszczerbku a wydaniem wyroku objętego skargą o stwierdzenie, a także powołanie faktów i dowodów uprawdopodobniających twierdzenie o szkodzie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010 r., II BP 15/09, niepubl., z dnia 19 listopada 2010 r., III CNP 44/10, niepubl., z dnia 11 grudnia 2012 r., V CNP 19/12, niepubl. oraz z dnia 6 grudnia 2012 r., I CNP 27/12, niepubl.). Nie jest spełnieniem tego wymagania odwołanie się do szkody niesprecyzowanej kwotowo, hipotetycznej lub też mogącej powstać w przyszłości (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006 Nr 1, poz. 16, z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141 i z dnia 27 października 2005 r., V CNP 28/05, niepubl.).

Skarżąca nie zrealizowała tak rozumianego obowiązku, ograniczając się jedynie do stwierdzenia, że przez wydanie objętego skargą wyroku wyrządzona została szkoda w kwocie nie mniejszej niż 214.944,96 zł. Nie wskazała jednak, czy na podstawie przedmiotowego wyroku prowadzono przeciwko niej egzekucję, nie przedstawiła także w tym zakresie żadnych dowodów. Powyższe twierdzenia nie mogą być uznane za spełnienie wymagania określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. Wskazywane przez skarżącą pasywa w jej majątku wynikające z tytułu wykonawczego, którym jest zaskarżone orzeczenie, nie stanowią szkody uzasadniającej odpowiedzialność państwa; taka szkoda powstanie bowiem dopiero po wykonaniu tytułu, czyli w momencie zmniejszenia majątku skarżącej o kwotę objętą tytułem wykonawczym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2010 r., III CNP 48/10, niepubl.).

Skarga nie spełnia również wymagania konstrukcyjnego określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., polegającego na przeprowadzeniu umotywowanego wyводу prawnego wykazującego, że w sprawie nie przysługuje skarżącemu jakikolwiek inny, niż wniesiona skarga o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem, środek zaskarżenia, prowadzący do zmiany lub uchylecia wyroku objętego rozpatrywaną skargą. Nie chodzi tu przy tym tylko o skargę kasacyjną lub skargę o wznowienie postępowania, ale także o inne środki prawne pozwalające na zmianę lub uchylecie wyroku, ewentualnie służące pozbawieniu lub ograniczeniu wykonalności orzeczenia. Wśród tych środków należy wymienić także m.in. powództwa opozycyjne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2008 r., V CNP 199/07), powództwo oparte na art. 138 k.r. o. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2009 r., I CNP 91/09, OSNC-ZD 2010, nr C, poz. 85) oraz zwykłe i szczególne środki przysługujące w postępowaniu nieprocesowym, przewidziane w art. 523, 539-543, art. 550 § 2, art. 577, 614, 678, 679 i art. 690 § 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji (art. 424⁸ § 1 k.p.c.). O kosztach postępowania na rzecz przeciwnika skargi, który wniósł w terminie odpowiedź na skargę, orzeczono na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy na podstawie art. 98 § 1 i art. 99 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 5 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 265).

ke